

nr. 1. og § 33, stk. 3. Høj alder tillægges efter omstændighederne også betydning, jf. § 82, nr. 2. Også særlige opvækstforhold, herunder muligvis også opvækst i en fremmed kulturfærd, kan indgå blandt de personlige forhold, der kommer i betragtning, jf. Bang Olsen i U 1982 B.140 ff. Peter Garde har i NTFK 2007.461-467 argumenteret imod, at det sker positiv særbehandling (omvendt diskriminering) ved strafudmålingen i sager mod personer af anden etnisk oprindelse end dansk.

Lovovertrædelsens grovhed, som den afspejler sig i tabet ved berigelsesforbydelserne, forhøjheden ved markantudredelse, rædheden ved volden etc., er i praksis utvivlsomt den vigtigste udmålingsfaktor. Den udtrykker en værdi, som straffen kan sættes i forhold til, og giver derved udgangspunkt for en proportionalitet mellem lovovertrædelse og straf, som modvirker excessive straffe og bidrager til lighed i strafvalget og strafudmålingen, som eks. U 1996.238 II og U 1997.140 II. Også den uheldige – men uagtsomme – skade tillægges væsentlig vægt, jf. formuleringen i § 80, stk. 2. »Hvad gerningsmanden ... burde have indset«, som det bl.a. illustreres af strafudmålingen for uagtsomt manddåb begået af en spirituspåvirket furer af motorcykel sammenfignet med straffastsettelsen, når hvert af disse delikter foreligger til isoleret pådømmelse, se fx U 2007.1970 V og U 2009.183 II. Kritik over for en overdimensionering af følgerne betydning er Peter Rørdam i 1962.439 ff. Undertiden tillægges generalpræventive hensyn forrang for at bringe et såkaldt eller midlertidigt kriminalitetsudvikling til standstill, se således anvendelsen af premisserne i U 1975.759, 761 IIII (rovveriets omfang), U 1978.355.H (fødselstræffel), U 1988.372 II (gaffito), U 1988.682 II (amfetamin), U 1998.163 II (Rockerkrig) eller gennemføre et aktuelt lovgivningsformål som eks. U 1979.748, 750 IIII (energibesparende hastighedsbegrænsninger).

Gerningsmandens forhold før og efter gerningen omfatter bl.a. omstændigheder af den karakter, som fremheves i § 82. I praksis lægges der vægt på valget mellem betinget og ubetinget straf – vægt på, om gerningsmanden har erstatnet skaden, jf. § 82, nr. 11, eller medvirket til opklaringen, U 2011.2203 II. Se herom kommentaren til § 82, nr. 9 og nr. 10.

Ved udmålingen af bødestraf giv særlige hensyn sig gældende. Herom henvises til kommentaren til § 51.

Rigsadvokaten har udsendt meddelelser om sanktionsplaceringerne i en række områder, herunder straffeloven og færdsløven, hvor det bl.a. er redegjort for relevante lovforarbejder og principielle domme af betydning for strafudmålingen for den pågældende lovovertrædelse, se fx RM 4/2005 om sanktionsplacering i færdsløvsager, RM 9/2005 om straffølgende i færdsløvsager og RM 6/2006 om sanktionsplacering i trafiklovsager.

§ 81

Det skal ved straffens fastsættelse i almindelighed indgå som skærpende omstændighed,

- 1) at gerningsmanden tidligere er straffet af betydning for sagen,
- 2) at gerningen er udført af flere i forening,
- 3) at gerningen er særligt planlagt eller led i omfattende kriminalitet,
- 4) at gerningsmanden forsigtigt, at gerningen skulle have betydelig alvorligere følger, end den fik,
- 5) at gerningsmanden har udvist særlig hensynsløshed,
- 6) at gerningen har baggrund i andres etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering eller lignende,
- 7) at gerningen har baggrund i den forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat,
- 8) at gerningen er begået i udførelsen af offentlig tjeneste eller hverv eller under misbrug af stilling eller særligt tillidsforhold i øvrigt,
- 9) at gerningsmanden har fået en anden til at medvirke til gerningen ved tvang, svig eller udnyttelse af dennes unge alder eller betydelige økonomiske eller personlige vanskeligheder, manglende indsigt, let-sind eller et bestående afhængighedsforhold,
- 10) at gerningsmanden har medvirket til kriminalitet udført af et barn under 15 år,
- 11) at gerningsmanden har udnyttet forurettedes værgeløse stilling,
- 12) at gerningen er begået af en person, der udsat for straf eller anden strafferetlig retsfuld af frihedsberovende karakter,
- 13) at gerningen er begået af en tidligere indsat over for institutionen eller en person med ansættelse ved institutionen.

Meddel. ved L. 218.313.2004
FT 2004 A.312 II.

Straffelovens betænkning nr. 1423/2002 I,
s. 237 ff. og II s. 979 ff.

Meddel. ved L. 1400.21.12.2005 (nr. 7 indsat).

FT 2005 A.985 (L. 40).

Meddel. 7.11.25.6.2010 (nr. 10 indsat).

Litteratur:
Se kommentaren til § 80.

Meddel. ved L. 218.313.2004
FT 2004 A.312 II.

Straffelovens betænkning nr. 1423/2002 I,
s. 237 ff. og II s. 979 ff.

Meddel. ved L. 1400.21.12.2005 (nr. 7 indsat).

FT 2005 A.985 (L. 40).

Meddel. 7.11.25.6.2010 (nr. 10 indsat).

Litteratur:
Se kommentaren til § 80.

Meddel. ved L. 218.313.2004
FT 2004 A.312 II.

Straffelovens betænkning nr. 1423/2002 I,
s. 237 ff. og II s. 979 ff.

Meddel. ved L. 1400.21.12.2005 (nr. 7 indsat).

FT 2005 A.985 (L. 40).

Meddel. 7.11.25.6.2010 (nr. 10 indsat).

Litteratur:
Se kommentaren til § 80.

Meddel. ved L. 218.313.2004
FT 2004 A.312 II.

Straffelovens betænkning nr. 1423/2002 I,
s. 237 ff. og II s. 979 ff.

Meddel. ved L. 1400.21.12.2005 (nr. 7 indsat).

FT 2005 A.985 (L. 40).

Meddel. 7.11.25.6.2010 (nr. 10 indsat).

Litteratur:
Se kommentaren til § 80.

Meddel. ved L. 218.313.2004
FT 2004 A.312 II.

Straffelovens betænkning nr. 1423/2002 I,
s. 237 ff. og II s. 979 ff.

Meddel. ved L. 1400.21.12.2005 (nr. 7 indsat).

FT 2005 A.985 (L. 40).

Meddel. 7.11.25.6.2010 (nr. 10 indsat).

Litteratur:
Se kommentaren til § 80.

sideramme kan eller skal anvendes, og sådanne bestemmelser gælder ved siden af bestemmelserne i § 81.

Efter bestemmelsen i § 81, nr. 1, skal det i almindelighed indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden tidligere er straffet af betydning for sagen. Om en tidligere straf skal tillægges betydning afhænger af en konkret vurdering af såvel den foreliggende som tidligere begåede kriminalitet. Der er ikke fastlagt tidsmæssige betingelser for, hvornår tidligere begået kriminalitet bør tillægges betydning som en skærpende omstændighed. I bemærkningerne til bestemmelsen (FT 2003/04 A.3321 C.) anfører JMT, at forlængelsen i § 84 af den tidsmæssige betingelse fra 5 til 10 år og oprævelsen af betydningen for den vægt, som domstolene vil tillægge straffene er en vis betydning for den vægt, som domstolene vil tillægge straffedomme, som ligger længere tilbage i tid. Der kan således i mindst samme omfang som forud for den ændring af reglerne om genopretningsstraf, der er gennemført ved den ny § 84, tillægges forstraffe, der ligger mere end 5 år tilbage i tiden, betydning ved udmåling af straf inden for strafframmen for nye strafbare forhold. Dette samme gælder for forstraffe, der er idendt for kriminalitet, som gerningsmanden har begået for det fyldte 18. år. Dømtene for forhold begået af 14-årige i den periode, hvor den kriminelle lavalder var 14 år, tillægges ikke genopretningsstraf, jf. kommentaren til § 15. I U 1996.1014 H blev fastsat forhøjet straf for uagtsomt manddrab begået af chauffør, der 9 år tidligere havde begået lignende uagtsomt manddrab i trafik. I § 81, nr. 2, vurderes den hidtil gældende bestemmelse i § 80, stk. 2, hvorefter det i almindelighed er en skærpende omstændighed, at gerningsmanden er udløst af flere i forening. Det nævnte strafudmålingskriterium tilkomme af dommene i U 1982.97 H (tidligere i fællesskab begået lignende forbrydelse), 1982.1105 H og 1998.277 H (i forening og efter foregående straffes). Ifølge forarbejderne til 2004-loven tilsigtes ingen ændring i anvendelsen af § 23 om straflempelse ved medvirken, hvis medvirkerens rolle har været mindre væsentlig.

Efter § 81, nr. 3, skal det i almindelighed indgå som en skærpende omstændighed, at gerningen er særligt planlagt eller led i en mere omfattende virksomhed. Der vil typisk være tale om systematisk eller professionel virksomhed med flere samvirkende personer, såsom markedsføringsaktiviteter, som

misk kriminalitet og menneskesmugling. Bestemmelsen vil dog også kunne finde anvendelse, hvor kun en enkelt person begår kriminaliteten. Bestemmelsen vil også kunne anvendes, selv om personen ikke har haft en særlig vigtig rolle ved planlægningen eller kun har indlagt en underordnet funktion i den kriminelle organisation.

Efter § 81, nr. 4, skal det i almindelighed indgå som skærpende, at gerningsmanden tilsejdede, at gerningen skulle have betydeligt alvorligere følger end den fik. Ifølge forarbejderne (FT 2003/04 A.3322) indebærer ordet »tilsejdede« ikke et skarpt forudsætningskrav.

Ifølge § 81, nr. 5, anses det for en skærpende omstændighed, at gerningsmanden har udvist en særlig hensynsløshed, dvs. en hensynsløshed, der rækker videre end den hensynsløshed, der normalt indgår i forbrydelsen. Det kan være afgivelse af skarpe varselsskud under væbnet inverter, eller adfærd under indbrudstyveri, som går videre end det, der normalt er forbundet med at bryde ind og lede efter værdigenstande, f. eks. opsprenning af møbler. I TFK 2012.891 O udtalte landsretten, at der ved udøvelsen af grov vold mod en person, der var skubbet ned på togskiner, alt imens et tog nærmede sig, var udvist særlig hensynsløshed.

Efter § 81, nr. 6, skal det normalt tillægges strafskærpende betydning, hvis kriminaliteten har baggrund i andres etniske oprindelse, tro eller seksuel orientering. Der siges til tilfælde, hvor forbrydelsens motiv helt eller delvis kan tilskrives sådanne forhold. Anvendelsesområdet skal forstås i overensstemmelse med fortolkningen af anvendelsesområdet for srl. § 266 b, men sammensels anvendelse er ikke begrænset til denne form for kriminalitet. Skærpsen vil også kunne finde anvendelse på f. eks. overfald med racistiske motiver eller på økonomisk kriminalitet, der begås med henblik på at støtte sociale aktiviteter. I U 2008.65 O og U 2009.83 Ø fandtes det ikke bevist, at vold mod henholdsvis en buschauffør og en togrevisor havde baggrund i fremmedes etniske oprindelse. I TFK 2010.847 Ø havde T med pistolskud bragt 10 år. Det blev anset for en skærpende omstændighed, at drabsforbryder mod tre af personerne havde baggrund i disse nationaliteter.

Efter § 81, nr. 7, der blev indsat ved L. 1400 21.12.2005, er det normalt en skærpende omstændighed, hvis gerningen har baggrund i den foretrettes tidligere ytringer i den offentlige debat. Efter forarbejderne har bestemmelsen til formål at styrke det strafferetlige værn mod overgreb, der er rettet mod personer, der bringer sig i offentligt debat. Bestemmelsen har bestemmelsen samme brug af retten til frit at ytre sig offentligt. Bestemmelsen omfatter således, hvor en forbrydelse, fx vold eller trusler, begås som reaktion på den forbryders tidligere ytringer i den offentlige debat. Som eksempler herpå vil forarbejderne offentlig debat om samfundsspørgsmål af fx politisk,

U 2000.1641 O: Telefonisk meddelt hændelse, at der var en bombe på skolen.

U 2002.2700 V: Under flyvning for spøg sagt til stævningen, at han havde en pistol i sin jakke. Jf. U 2008.2835 O.

U 2004.986 H: Spørgsmål om § 123 eller § 266.

U 2005.2104 H: Spørgsmål om forvaring.

U 2007.1178 O: T havde sendt sms indeholdende insler til F's mobiltelefon, mens denne var i politiets besiddelse. Straffet for forspøg.

U 2008.2060 O: Trussel om at slå overløber ihjel fremstillet over for personalet. Ikke omfattet af § 119, eftersom de ikke blev fremstillet direkte over for overløber, straffet efter § 266. Jf. 2009.826 O.

TFK 2010.2085 O: Trusler på facebook mod folketingsmedlem.

TFK 2015.668 V: T havde affyret skud med signalpistol for at standse to byve (ej neulværge eller nødtet).

TFK 2016.709 V: T havde i telefonen overfor dommerfuldmægtig udtalt: »Jeg laver en Breivik på Retten i Sønderborg».

§ 266 a

Med bøde eller fængsel indtil 1 år straffes den, der, uden at forholdet omfattes af §§ 136 og 266, offentligt fremsætter udtalelser, der tilstræber at fremkalde voldshandlinger eller hærværk.

Forarbejder:

Indst. ved l. 87.15.3.1939.

RT 1938/39 B.742 og 823.

Ændret ved l. 433.31.5.2000.

(Afskaffelse af hæfstraf, jf. § 31).

Ændret ved l. 218.31.3.2004 § 1, nr. 4.

FT 2003-04 A.3277 II (L. 99).

Stt.bet. 2002 II s. 864 ff.

Forholdet henført under § 266, da insleren ikke var fremsat direkte over for det personale, som den var rettet mod.

U 2016.1743 O: T havde fra vinduet i sin fængselscelle råbt til ca. 30 indsatte på gårdur »ISIS - Islamisk Stat, bare se Paria, Kurt Westergaard, det er dig næste gang« eller lignende. Tilfaldt efter § 114, stk. 3, jf. stk. 1, nr. 1 (om den, der med terrorforsæt truer med at begå terrorhandlinger) og § 136, stk. 2 (om offentligt at offentliggøre visse forbrydelser). BR henvisning til det under strl. § 266. Med henvisning til de omstændigheder, hvorunder udtalelsen var fremkommet, og udtalelsens generelle karakter, fandt LR det betænkeligt at anse udtalelsen som egentlig insel om at dræbe Kurt Westergaard og anså det hverken for omfattet af § 114, stk. 3, eller § 266 (men § 136, stk. 2).

Supplerende bestemmelser:

Trusler indgår i en række andre gerningsindhold, se således strl. §§ 98, 111, 113, 114 a, 118, 119, 123, 133, 216, 217, 222, 260, 262 a, 266 b, 281 og 288.

Som særlige sanktioner bemærkes forvaring ihl. strl. § 70, jf. U 1991.570 H, og fradømmelse af arvet, jf. arvelovens § 48, stk. 2.

Den særlige psykiske forgyvning (vangsindlæggelse) er hyppigt relevant. Den grønlandske kriminallovs § 98.

Flurwitz: Sp. D. s. 52 f.
Stt.bet. 1987 s. 202.

Litteratur:
Krabbe s. 606.

Bestemmelsen blev foreslået under Rigsdagens behandling af forslaget til l. 87.15.3.1939. Formålet var særligt at ramme insler (justitsministeren RT 1938/39 FT.4668). Krabbe og Waaben afkræfter den med en bemærkning om, at den ikke ses at have selvstændig betydning. Flurwitz tilslutter sig dette, dog med forbehold for så vidt angår strafframmen. Straffelovrådet har rejst spørgsmålet om dens ophævelse, jf. strl.bet. 2002 s. 874 f. Dens grundlovsansigt er draget i tvivl i Peter Germer: Ytringsfrihedens væsen, 1973, s. 216.

§ 266 a er blevet anvendt i en urpakt BRD (Odense 17.1986) mod en politiker, som under en valgudmeldelse i TV fremsatte udtalelser, der tilstræbte udeleggelse af karitættelser i skoler og institutioner.

§ 266 b

Den, der offentligt eller med forsett til udbredelse i en videre kreds fremsætter udtalelse eller anden meddelelse, ved hvilken en gruppe af personer trues, forhænes eller nedværdiges på grund af sin race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. Ved straffens udmåling skal det betragtes som en særligt skærpede omstændighed, at forholdet har karakter af propagandavirksomhed.

Ældre lovbestemmelser og forarbejder:

Indst. ved l. 87.15.3.1939.

RT 1938/39 A.3782 f. (§ 266 a) og B.743 og 823.

Ændret ved l. 288.9.6.1971.

Bet. 553/1969 om forbud mod rasediskrimination.

FT 1970-71 A.1183 f. og B.3001 f.

Ændret ved l. 357.3.6.1987.

FT 1986-87 A.4169 og B.1543.

Ændret ved l. 309.17.5.1995.

FT 1994-95 A.527.

Ændret ved l. 433.31.5.2000.

(Afskaffelse af hæfstraf, jf. § 31).

Ændret ved l. 218.31.3.2004.

FT 2003-04 A.3277 I (L. 99 pkt. 3.3.3, til nr. 9).

Stt.bet. 2002 I s. 202 f., II s. 874, III s. 248.

Litteratur:

Krabbe s. 606.

Flurwitz: Sp. D. s. 6 f.

Waaben: Sp. D. s. 255 f.

Th. rindam i Vestergaard: Forbr. s. 264 ff.

Stt.bet. 1987 s. 202.

- Bet. 1127/1988 om homoseksuelles vilkår.
Lars Adam Rehof: Race og ligetbehandling, 1995.
Eva Smith U 1995 B.145 ff., hertil B. Unmack Larsen s.s.1.s. 250 ff.
Marianne Holdgaard Bukh og Jørgen Albrek Jensen EUM 1995.185 ff. og 1996.92 ff., samt Eva Smith EUM 1996.89 ff. og 96 ff.
Lene Johannessøn: New Limits, A legal comment on a case about freedom of expression and hate speech, 1996.
Jesper Hjørtensberg AA 1996.7 ff.
Krislana Miskowiak: Ytringsfrihed under ansvar, 1998, ann. Hentning Koch U 1998 B.373 f.
P. Justesen U 2001 B.148 ff. om FNs race-diskriminationskonvention, og Racisme og diskrimination - Danmark og menneskerettighederne 2003.
Werlauff J 2002.1 ff. og EUM 2004.121 ff. om ytringsfrihed.
H. Koch, Festskr. til Gammelhoff-Jansen, 2004 s. 359 ff.
C. Heide-Jørgensen, Festskrift til Kokkevedgaard, 2003 s. 257 ff. (om diskriminerende reklamer).
Sandfeld Jakobsen og Schaumburg-Müller s. 305 ff.

I 1971 blev bestemmelsens område udvidet væsentligt for at skabe mulighed for ratifikation af FNs konvention om race-diskrimination (om forholdet mellem § 266 b og konventionen se navnlig Sandfeld Jakobsen og Schaumburg-Müller s. 307 ff.). Ændringerne angik både den kriminaliserede handling og den beskyttede gruppe. Det oprindelige forslags »gøres til genstand for ned-sættende omtale eller behandling« blev i den vedtagne lov til »nedværdiges« for i højere grad at tilgodes menings- og ytringsfriheden (FT 1970-71 B.3003 og 3006). I 1987 indføjedes den seksuelle orientering.

Kernen er udtalelser, der går ud på, at gruppen generelt mangler værdi som mennesker, herunder ligestilling af dem med dyr og sygdomme. Endvidere helt usaglige, generaliserende påstande om grov kriminalitet og umoral.

»Udtalelse eller anden meddelelse« omfatter såvel skriftlige og mundtlige udtryksformer som billeder m.m., f.eks. afbending af kors og måling af hægekors. Det antages, at visse ytringer eller tegninger kan virke nedværdigen-

de, selv om de ikke er forfærende. Den kriminaliserede forhånelse eller nedværdigelse kan ske gennem udtryk for ringeagt, latterliggørelse etc. uden hensyn til, om påstanden er falsk eller ej. Videnskabeligt fremsatte teorier og udtalelser, der er led i en saglig debat, er straffri. Udtalelser i massemedierne pådrager ikke journalisten og redaktøren ansvar, når de har karakter af saglig rapportage. Det samme gælder udtalelser af mindre grovhed (bet. 553/1969 s. 28 og 34). Jf. Hjørtensberg AA 1996.49 ff. og 26 ff. I U 1980.1065 V blev en avis frifundet for race-diskriminerende udsagn i et afbalanceret interview. Der findes en særligt vidtgående ytringsfrihed for politikere om kontroversielle samfundsanliggender, men også denne grænse kan overskrides, jf. f.eks. U 2000.2234 H, kritisk Kjørnum i Erstøl m.fl.; Denne verden fortjener at blive forandret, 2007 s. 168 f. Se endvidere Sandfeld Jakobsen og Schaumburg-Müller s. 317.

- Ved U 1989.399 H (konm. U 1990 B.25 af Jacques Hermann) blev en programmer i Danmarks Radio fundet ansvarlig for en udsendelse i TV-avisen med et indlæg, hvor nogle »grønjakker« fremsatte racistiske udtalelser. Sagen blev indbragt for EMD, der dømte Danmark. Indgrebet (straffen) stred mod EMRK art. 10; det var ikke nødvendigt i et demokratisk samfund for at beskytte andres gode navn og rygte. (EMD 298 Jersild; EUM 1995.216, Lorenzen m.fl.; Den Europæiske Menneskeretskonvention, Dokumentarbind 1995 s. 832 ff.; MEDD 1994.234; se endvidere B. Unmack Larsen U 1995 B.250 ff. og M. Holdgaard Bukh & J. Albrek Jensen EUM 1995.185 ff., Tyse Lehmann i Gamle m.fl.; Mindevernlige resasser 2002 s. 239 ff.). Konm. EMRK s. 463 f. og Kjølbros: EMRK s. 671 f. Efter genopagelse af sagen blev Jersild frifundet (Greve TFK 2005 s. 446 og 453).

Udtalelsen skal enten fremsættes offentligt eller – hvis det ikke er tilfældet – med forset til udbredelse i en videre kreds. Hvis udtalelsen er rettet mod en enkelt person, og det kun er denne, der hører den, kan der ikke straffes efter § 266 b, men eventuelt efter § 267. Tilsvarende, hvis de øvrige, der hører udtalelsen, er nærsittende personer, således at samtalen fortsat har karakter af at være en privat samtale. »Offentlighed« forudsætter en ubestemt kreds af personer. Waaben nævner som eksempel på en straffri ytring en udtalelse i en foreningsbestyrelse (Sp. D. s. 255). Således også VLD 7.8.2001, hvor udtalelsen blev fremsat i en bus, hvor spillerne fra det andet fodboldhold hørte den. I praksis er det antaget, at en udtalelse, som blev fremsat på banen og hørt af ca. 15 fodboldspillere, var offentlig (U 2007.1468 Ø). Meget vidtløftigt på et offentligt sted [busstoppested], hvor der var [10] andre personer til stede«, fandtes omfattet af § 266 b.

Hvis udtalelsen fremsættes med henblik på en senere udbredelse til »en videre kreds«, er det tilstrækkeligt for at ifalde strafansvar, at den i første fase

er rettet til en enkelt person. Der foreligger ikke nødvendigvis foresæt til udbrudelse, selv om den pågældende ved, at der er en journalist til siede (U 2000.1225 V og U 2012.2361 H). Th. Rørdam anfører i Vestergaard Forbr. s. 267, note 83, at man normalt må være forberedt på og have foresæt til udbrudelse i videre kreds, når man udtaler sig til en journalist (se tillige Baumbach J 2014.47 ff., s. 51). I Sandfeld Jakobsen og Schaumburg-Müller s. 313 f., er en grundig gennemgang af spørgsmålet, hvis svar afhænger af en række nærmere omstændigheder.

Vedrørende mediernes videregivelse af udtalelser, se Sandfeld Jakobsen og Schaumburg-Müller s. 314 f.

Handlingen skal være rettet mod en gruppe på grund af dens race etc., herunder også dens afslutning og religiøse overbevisning. Lovens bestemmelse om seksuel orientering havde i første række sigte på homoseksuelitet (transvestisisme nævnes også i forarbejderne), men den anvendte formulering er generel. Den dækker således også pedofilt orienterede, men ikke fordommelser af forbudte handlinger, f.eks. samleje med mindretal. (Cfr. Th. Rørdam i Vestergaard: Forbr. s. 267, og Baumbach: Strafferet og menneskeret s. 565 samt en snæver fortolkning i Karnov n. 1114, der modsiges af Sandfeld Jakobsen og Schaumburg-Müller s. 321). Udtalelser mod en enkelt person, som ikke samtidig er en forhånelse m.m. af hans gruppe, bedømmes efter de almindelige regler om freds- og ærekrenkninger. Hvis udtalelserne fremsættes under et skænderi mellem to personer, og skænderiet ikke er begrundet i, at O tilhører en bestemt gruppe, som beskyttes af § 266 b, er udgangspunktet, at O skældsordene anses for rettet til O som enkeltperson og ikke som medlem af gruppen. Det er derfor §§ 267 ff., som må overvejes.

Udtrykket »gruppe« har i øvrigt været genstand for overvejelser i praksis (U 2014.73 V og TFK 2013.967 V) og i litteraturen Baumbach J 2014.47 ff. samt Strafferet og Menneskeret s. 361. Se tillige Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet Hadforbrydelser pkt. 4.1.

Bestemmelsen beskytter nu – i modsætning til, hvad der gjaldt for 1971 – uden hensyntagen til de angrebnes støttilknytning. Justitsministeriet har i et svar til Folketingets Retsudvalg (1994-95) antaget, at § 266 b også kan anvendes på forbrydelser begået uden for Danmark. Paragraffen kan ikke anlages at beskytte fremmede nationer, EU eller FN, se evt. § 110 c.

Forbrydelsen er faldhyrdet ved fremsættelsen.

Subjektivet kræves foresæt. Se U 2000.1225 V, ref. nedemfor.

Bestemmelsens grundlovsmæssighed er blevet draget i tvivl; se således bet. 553/1969 s. 26 samt Max Sørensen J 1973.360 f. I hvert fald må bestemmelsen fortolkes snævert af hensyn til ytringsfriheden. Smh. EUM 2002.140 (ikke berettiget at nedlægge forbud mod, at en forning karakterise-

rede et politisk partis virksomhed som tilskyndelse til racistisk hets). Se kritik af § 266 b McChangama U 2011B.215 ff., men imødegåelse heraf Sandfeld Jakobsen og Schaumburg-Müller s. 319 f.

Stk. 2 blev indsat i 1995 for at undgå, at Danmark bliver et fristed for udbrudelse af nazistisk og racistisk propaganda, men den har samme videre omfang som stk. 1. Ved propaganda forstås udøvelsen af en vis systematisk, intensiv eller vedvarende virksomhed med henblik på at påvirke meningsdannelsen. I denne retning taler det også, hvis ytringerne fremsættes som led i en organisations virke, eller hvis der udgives blade, oprettes databaser m.m. med et sådant indhold. (FT 1994-95 A.530). (Jf. J. Hjørtsoberg AA 1996.57 ff.). Der tilsligedes ingen ændring af det strafbare område, alene en ændring i strafniveauet. (Andertedes H. Koch U 1998 B.373). Se nærmere om stk. 2 Sandfeld Jakobsen og Schaumburg-Müller s. 322 f. samt Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om Hadforbrydelser pkt. 4.2.

På Rigsadvokatens hjemmeside, Rigsadvokaten informerer 18/2006, findes en domsoversigt, som løbende ajourføres.

U 1980.465 O: Domt for i et læserbrev at hævde, at fremmedarbejderne odelægger vore ungs ved salg af narkotika for egen vinding. Frifundet for en påstand om, at de misbruger vort socialsystem.

U 1980.1065 V: Udtalelse om at muhammedanske fremmedarbejdere »vegeterer« som arbejdsløse, formener sig som retter, har narkotika og prostitution i kølvandet m.m. (Konnm. Lindegaard AA 1980.14 ff.).

U 1988.788 V: Forstørelse antisemittiske udtalelser ikke omfattet af § 266 b.

U 1990.636 V: »Homosex er den ækleste form for hore« ikke omfattet af § 266 b. (DisSENS).

U 1994.993 O: Afbrænding af kors ved hus beboet af tyrkisk familie.

U 1999.296 V: »Kamelkuldere og fåreavlere ... ligesom en kræftsygdom« omfattet, men ikke »frækkere end slagterhundee«.

U 2000.1225 V: Udtalelser i en samtale mellem T og A blev refereret i avis af B, der var journalist. B havde ikke bedt om et interview, ikke spurgt T, om hun måtte citere udtalelserne og ikke gjort det klart for T, at udtalelserne ville blive gengivet ordret. Herefter havde der ikke været foresæt til udbrudelse i en videre kreds hos T. Hertil Th. Rørdam i Vestergaard: Forbr. s. 266 n. 83.

U 2000.2234 H (U 1999.1113 O, MEDD 2000.268 ff): Muhammedanere er venlidsforbrydere, der vil dræbe og kastre danskere. 4 af Landsrettens dommere henfandt udtalelserne under stk. 2; 2 frifandt under henvisning til ytringsfriheden; HR frifandt for stk. 2. »Vællerede fordru anklageskriftet ikke omfattede denne bestemmelse.

TFK 2002.17 V: Udtalelser i en annonce om sammenhæng mellem kriminalitet og den muslimske tro ikke strafbar (Kritisk Baumbach: Strafferet og menneskeret 2014 s. 560).

EUM 2003.239, Garudy: Udtalt, at det var tvivlsomt, om raceforhånende udtalelser var beskyttet af ECHR.

TFK. 2009.529 O: Udtalelser på offentlig tilgængelig blog var omfattet. Sædvanlighedsforsæt til udbredelse.

EMD 16.7.2009. Fået: T var blevet straffet for udtalelser om individers kriminalitet og udnyttelse af det sociale system. Ikke stridende mod EMRK.

TFK. 2012.5992V: Enkeltstående udtalelse om jøder ikke omfattet af § 266 b, stk. 2, men af stk. 1.

U 2016.3235 II: T dømt for overtrædelse af § 114 e, § 136, stk. 1 og 2, og § 266 b, stk. 2, jf. stk. 1, ved opslag på Face-book og afsendelse af e-mails samt ved sin bisand til redigering, layout og udbredelse af nogle bøger. T havde bl.a. lagt et foto på sin Face-book-profil af en mand, der skyder med et maskingevær. Sammenhængen mellem fotoet og T's tekst i kommentarfeltet, også for tusler med jøder, og omfattet af strl. § 266 b, stk. 1. Med henvisning til, at T efter det oplyste havde 510 »venner« på Facebook, fandtes opslaget at have ka-

§ 266 c

Den, der, efter at en sag har fundet sin afgørelse, med hensyn til denne på ny fremsætter de underkendte beskyldninger mod den samme person så hyppigt, at deres fremsættelse udarter til forfølgelse, straffes, når oplysningerne er egnet til at skøde den pågældende i offentlighedens ømdelemme, med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Forarbejder:

Indst ved l. 87 15.3.1939.
RT 1938/39 A.3783 (§ 266 b) og B.743 og 823.

Ændret ved l. 212 4.6.1965 § 1, nr. 54.

Ændret ved l. 433 31.5.2000.

(Afskaffelse af bællestraf, jf. § 31).

Litteratur:

Krabbe s. 607.

Hurwitz: Sp. D. s. 312.

Strl.bet. 1987 s. 202.

Bestemmelsen blev indføjet i 1939 efter forslag af justitsministeren. Den skulle ramme offentlig fremsættelse af bevædt usande oplysninger osv. Under behandlingen i Rigsdagen ændredes forslaget, så gerningsindholdet i stedet kom til at være

nakter af propagandavirkningshed, jf. straffelovens § 266 b, stk. 2.

Supplerende bestemmelser:

Bek. LTC. 55 4.8.1972 af international konvention af 21.12.1965 om afskaffelse af alle former for racediskrimination.

Aktional protocol om cybercrime, Europarådets Treaty Series 189/2003.

Strl. § 140 om blasfemi.

Lbkg. 626 29.9.1987 om forskelsbehandling på grund af race mv. med senere ændringer. TEDP 1973.198 U, U 1975.438 V og 1976.705 U. Se endvidere ovenstående bet. 553/1969 s. 13 ff.

Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet, lbkg. 1349 16.12.2008; Jonas Christoffersen U 2008 B.17 ff.

Lov om etnisk ligebehandling 374 28.5.2003 m. senere ændr.; Jonas Christoffersen U 2008 B.17 ff.

Persondatalovens § 7 om oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, ... og oplysninger om ... seksuelle forhold.

Smth. den grønlandske kriminallovs § 100.

fornyet fremsættelse af nogle gennem en sag underkendte beskyldninger osv. i 1965 skete der en formel ændring af straffesammen.

Straffelovrådet har rejst spørgsmålet om dens ophævelse, jf. Strl.bet. 1987 s. 202 og Strl.bet. 2002 s. 874.

Strafbarheden forudsætter ikke, at udtalelserne er fremsat offentligt. Den pågældende sag behøver ikke at være afgjort ved retten; administrative afgørelser er også omfattet. »Beskyldningerne« behøver ikke at være ærekrænkelser, jf. RT 1938/39 A.3783.

§ 267

Den, som krænker en andens ære ved fornærmelige ord eller handlinger eller ved at fremsætte eller udbrede sigtelser for et forhold, der er egnet til at nedsette den fornærmede i medborgeres øjeblik, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Ældre lovbestemmelser og forarbejder:

Strl. 1866 §§ 215-217.

Strl. 1930 § 267.

Strl.bet. 1912 §§ 267 og 270, stk. 1, mot. 241 og 243.

Strl.bet. 1917 §§ 240 og 243, stk. 1 og 2, mot. 227 f.

Strl.bet. 1923 § 241, mot. 358 f.

RT 1924/25 A.3390 (§ 265).

RT 1928/29 B.2201 nr. 251 og 252.

RT 1929/30 B.205 ff. (§ 265).

Ændret ved l. 87 15.3.1939.

RT 1938/39 A.3783, B.743 og 809 f.

Ændret ved l. 212 4.6.1965 § 1, nr. 54 (stk. 1).

Ændret ved l. 433 31.5.2000.

(Afskaffelse af bællestraf, jf. § 31).

Ændret ved l. 218 31.3.2004.

FT 2003-04 A.3277 (L. 99 2003/04 nr. 58).

Strl.bet. 2002 II s. 875 ff. og 882.

Litteratur:

Krabbe s. 607 ff.

Hurwitz: Sp. D. s. 327 ff.

Waaben: Sp. D. s. 257 ff.

Kn.Aa. Friberg: Ytringsfrihedens grænser 1976 s. 85 ff. og Massemedierne frihed og ansvar 1992 s. 97 ff.

P. Stuer Lauridsen: Pressefrihed og personlighedsbeskyttelse, 1988, spec. s. 242 ff.

Baumbach: Strafferet og menneskeret 2014 s. 547 ff.

Komm. EMRK s. 448 ff.

G. Toftgaard-Nielsen NTFK 1994.99 ff.

Sandfeld Jakobsen og Schaumburg-Nielsen s. 97 ff. og 249 ff.

Schaumburg-Nielsen: Gælder straffelovens regler om ærekrænkelser, U 2002 B.118 ff.

Greve: NTFK 2007 s. 250 ff. og Bånd på hånd og mund 2008.

Kn. Waaben: Bømders og byfolks ære, 2008.

Gankle: Redaktører og andre stridsmænd, 2009.

A. Thykstrup: Injuresager, 2010.

T. Baumbach: Historieforskning, injurelovgivning og god tro, J 2013.255 ff.

Af kriminologiske arbejder bemærkes Nils Christie: Hvor tæt et samfund, 2. udg. 1982.